

**Fakulteta za socialno delo
Topniška 31
1000 Ljubljana**

**PRIROČNIK ZA PRAKSO 1. IN 2. LETNIK
ŠTUDIJSKO LETO 2012-2013**

Center za praktični študij

Ljubljana, oktober 2012

Pripravil: Center za praktični študij (CPŠ)

as. dr. Špela Urh, nosilka predmeta Praksa 1

as. dr. Jelka Škerjanc, nosilka predmetov Prakse 2. in 4

Marko Mesec, koordinator prakse

Center za praktični študij se zahvaljuje sodelavkam in sodelavcem za dosedanje opravljeno delo in zavzetost pri oblikovanju pričujočega priročnika. Zahvala gre tudi vsem mentoricam in mentorjem na učnih bazah, uporabnikom in uporabnicam za njihove pripombe, povratne informacije in usmerjanje študentk na praksi.

Na njihovem delu je CPŠ oblikoval smernice za praktično učenje v nadgrajeni zasnovi programa praktičnega študija socialnega dela. S tem smo naredili korak v smeri metodičnega povezovanja učnih vsebin za pridobivanje znanj, spretnosti in osvojenih vrednot in za razvijanje sposobnosti za kompetentno delo študentk in študentov v njihovem bodočem poklicu. Oblikovali smo metodološko ogrodje za oporo učnemu procesu razvijanja kompetenc po učnem načrtu posameznega letnika, skozi celoten študijski proces in spodbujanju vključevanja raznolikih oblik za praktično učenje iz nepredvidljivosti vsakdana, kjer se socialno delo srečuje s posameznikom ali skupino ljudi tu in zdaj.

Zasnova praktičnega učenja skozi vsa leta študija vključuje pisanje dnevnika, raziskovanje učne baze, izvedbo pomoči v sodelovanju z uporabnikom/skupino in zaključno poglobljeno refleksijo celoletnega učenja, oprto na obravnavane vsebine in teorijo posameznega letnika. Učenje splošnih in specifičnih učnih vsebin se nadgrajuje in pogloblja skladno z večanjem obsega znanja v vsakem naslednjem letniku študija.

Priročnik pomeni torej zgolj prvi korak v nakazani smeri, saj bo že čez nekaj mesecev CPŠ zastavil obsežno razpravo o vsebinskih, metodičnih in izvedbenih vprašanjih organizacije praktičnega študija na FSD. Tudi takrat pričakujemo vaše sodelovanje v podporo našim skupnim prizadevanjem, da bi postal praktični študij na FSD vsebinsko še bogatejši, organizacijsko učinkovitejši, zanimivejši. Da bi kakovostno delo študentov med prakso še bolj podprlo ljudi v njihovih prizadevanjih za boljši jutri in hkrati tudi prispevalo k razvoju stroke in znanosti socialnega dela.

Vodja CPŠ as. dr. Jelka Škerjanc

Predgovor

Pred vami je priročnik za prakso 1. in 2. letnika študija socialnega dela. V njem je opredeljen namen prakse obeh letnikov ter vsa navodila za izdelavo študijskih obveznosti oz. nalog.

Prvi del je priročnik prakse 1 (tj. prakse v 1. letniku). Izhodišče prakse v 1. letniku je *spoznavanje življenjskih izkušenj uporabnikov v sodelovanju s posameznikom, skupino ali skupnostjo v njihovem življenjskem okolju*. V 1. letniku imajo tako študentke¹ priložnost spoznavanja raznolikosti njihovega življenjskega sveta, vzporedno pa v teh enostavnih situacijah pridobivajo znanje o določenih vsebinah socialnega dela (npr. vzpostavljanje stika, vodenje pogovora, razvijanje občutljivosti do določenih skupin ipd.). Praksa v 1. letniku (in v veliki meri tudi še v 2. letniku) temelji na prostovoljnem delu. Poteka iz vloge prostovoljskega dela, kar pomeni, da študentka spoznava področje socialnega dela skozi izkušnjo uporabnika socialnovarstvene storitve. V druženju z uporabniki uri študentka spretnosti in veščine sporazumevanja, dogovarjanja, poslušanja in oblikovanja dogovorov za sodelovanje in izvedbo projekta spremembe, ki naj doprinese k izboljševanju vsakdana uporabnika ali skupine.

Iz polja prostovoljnega dela, študentke postopoma (s pomočjo refleksij na mentorskih srečanjih) prehajajo v 3. letniku v polje stroke socialnega dela, ko postopoma pridobivajo izkušnje uporabe metod, tehnik, znanj skozi delovanje socialne delavke, v strukturiranem okolju socialnovarstvenih programov in storitev. konteksta in spodbujanje k samostojnemu izvajanju inovacij ali projektov (4. letnik).

Drugi del je priročnik prakse 2 (tj. prakse v 2. letniku). Praksa v 2. letniku nadgrajuje in pogloblja pridobljeno znanje iz preteklega leta, ko je bilo izhodišče učenja spoznavanje življenjskih izkušenj uporabnikov v sodelovanju s posameznikom in/ali skupino, v njihovem okolju UB ter soočanje s protislovji med pričakovanji UB, pričakovanji uporabnikov in lastnimi pričakovanji. Tudi v 2. letniku študija poteka praksa v projektih prostovoljnega dela v UB na različnih področjih socialnega dela, vendar se učno polje razširi na *celoten sistem mrež storitev in dejavnosti v socialnem varstvu ter na pravne okvirje za delovanje in*

---

¹ Velja za oba spola.

sodelovanje z uporabnikom pri oblikovanju pomoči za izboljšanje njegovega življenjskega položaja.

Naj vam bo priročnik v pomoč pri uspešnem opravljanju vašega prostovoljnega dela in dobra popotnica pri pridobivanju strokovnega znanja za socialno delo!

as. dr. Špela Urh, nosilka predmeta Praksa 1.

Priročnik za prakso 1

1. Uvod

Prostovoljno delo

V 1. letniku poteka praksa študentk v obliki prostovoljnega dela. Prostovoljno delo je oznaka za organizirano neplačano humanitarno dejavnost. Za razliko od spontanih humanitarnih dejavnosti (medsoseska pomoč, pomoč prijatelju v stiski) je reflektirana, osmišljena in načrtna dejavnost. Študentke 1. letnika na praksi vstopajo v interakcije s posamezniki, skupinami (družinami) in skupnostmi na enostaven način, pri čemer se od njih ne pričakuje poglobljeno strokovno znanje.

Izhodišče prakse v 1. letniku je *spoznavanje življenjskih izkušenj uporabnikov* v sodelovanju s posameznikom, skupino ali skupnostjo v njihovem življenjskem okolju. V 1. letniku imajo tako študentke priložnost spoznavanja raznolikosti njihovega življenjskega sveta, vzporedno pa v teh enostavnih situacijah pridobivajo znanje o določenih vsebinah socialnega dela (npr. vzpostavljanje stika, vodenje pogovora, razvijanje občutljivosti do določenih skupin ipd.). Tako iz polja prostovoljnega dela študentke postopoma prehajajo v polje stroke socialnega dela. Praksa v 1. letniku (in v veliki meri tudi še v 2. letniku) temelji na prostovoljnem delu, v nadaljevanju študija pa je študentkam postopoma omogočeno pridobivanje strokovnih metod, tehnik, znanj (3. letnik) in spodbujanje k samostojnemu izvajanju inovacij ali projektov (4. letnik).

Učni cilji pri predmetu Praksa 1 so opredeljeni v ciljih učnega načrta (http://www.fsd.si/dodiplomski_studij/ucni_nacrti/program_1%20stopnje/6/).

Kaj je učna baza?

Učna baza (v nadaljevanju UB) je okolje, prostor oz. organizacija, ustanova, kjer študentka opravlja prostovoljno delo.

Prostovoljno delo je organizirana dejavnost. Organizirajo jo razna neformalna ali formalna združenja in organizacije. Učno polje prakse poteka na UB na različnih področjih socialnega

dela (v nadaljevanju SD), kjer ljudje živijo, delajo, se družijo, iščejo različne oblike podpore (na CSD, v zavodih, šolah, NVO, na društvih, domovih uporabnikov, v skupnostih). Študentke uresničujejo cilje praktičnega učenja skozi druženje in sodelovanje s posamezniki ali skupinami (npr. otroki z učnimi težavami, starimi ljudmi, osamljenimi, s težavami v duševnem zdravju, obsojenci na izhodih, pripadniki različnih družbenih manjšin ipd.). Njihovo sodelovanje lahko poteka individualno ali v skupinskih oblikah dela (npr. mladinskih delavnicah, taborih, skupinah za samopomoč v domovih starejših občanov) ali v programih društev, oblikovanih za podporo in pomoč članom in širši družbi (npr. društvo gluhoslepih, društvo za kakovostno življenje ljudi s težavami v duševnem zdravju, društvo proti spolnemu zlorabljanju, romsko društvo itn.).

Namen prakse 1. letnika

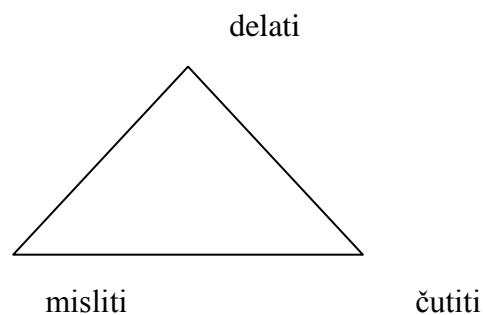
V druženju in sodelovanju študentka *spoznava življenje uporabnika*, dobi vpogled v njegovo vsakdanjo realnost, ob tem pa spoznava tudi *sistem podpore*, ki jo je uporabnik deležen za izboljšanje svojega položaja. Študentka s posameznikom, skupino ali skupnostjo sklene delovni dogovor o sodelovanju v času opravljanja prakse v 1. letniku. Ob tem izvaja določene študijske obveznosti (glej točko 6) in se uči določenih kompetenc (glej spodaj). Praktično učenje torej vključuje *sodelovanje študentke s posameznikom, skupino ali skupnostjo* in sodelovanje v *mentorski skupini*, kjer ima možnost ubesediti svoje izkušnje in jih povezati s teoretičnimi znanstvenimi spoznanji stroke. Ob tem študentke razvijajo *razumevanje* in oblikujejo *vrednostna stališča* o pojavih družbene neenakosti in izključevanja uporabnikov oz. določenih družbenih skupin.

Pridobljene kompetence na praksi v 1. letniku

Kompetentnost pomeni usposobljenost za uporabo spretnosti in znanj ter vrednot za delo v določenem okolju oz. na določenem področju (npr. na področju dela z žrtvami nasilja, z mladimi, z etničnimi manjšinami, z odvisniki od prepovedanih drog ipd.). Kompetenca je torej sposobnost povezovanja spretnosti, stališč, vrednot in znanj za kakovostno socialno delo z določenimi družbenimi skupinami ali posamezniki s specifičnimi potrebami. Vendar do kompetentnosti ne pride naključno, niti se je ne moremo naučiti z enkratnim obiskom delavnice, seminarja ali z udeležbo na predavanju. Kompetentnost oblikuje vsaka strokovna

delavka z nenehnim delom na sebi in je vpeta v kontinuiran proces (samo)refleksije, učenja, prepričevanja svoje vsakodnevne poklicne prakse.

V grobem lahko razdelimo kompetence na 3 vedenjske komponente: razvijanje ozaveščenosti posameznika o družbeni raznolikosti (občutljivost), pridobivanje znanja za strokovno ravnanje na posameznih področjih in vzdrževanje naučenih in pridobljenih spretnosti. To logiko lahko ponazorimo tudi v trikotniku, ki povezuje med seboj tri ključne elemente - tj. misliti, občutiti in delati. Kvalitetne socialne storitve temeljijo na naučenem znanju, zato je potrebna nenehna refleksija vseh treh elementov. Refleksija vseh treh dejavnikov bo omogočena študentkam v mentorskih skupinah.

Praktično učenje v 1. letniku vključuje oblikovanje kompetenc, ki se nanašajo na *makro raven* (spoznavanje različnih družbenih kontekstov, v katerih živijo uporabniki, spoznavanje družbenih neenakosti) ter na *mikro raven* (vzpostavljanje stika in delovnega odnosa z uporabnikom). Ob koncu prakse 1. letnika se pričakuje, da bodo študentke dosegle naslednje kompetence:

- sposobnost *pogovarjanja*,
- *sposobnost vzpostavljanja prvega stika in delovnega odnosa*,
- *sposobnost soustvarjanja izvirnih projektov podpore in pomoči*,
- *poznavanje obstoječe mreže socialnovarstvenih ustanov in zakonodaje na področju socialnega varstva*,
- *poznavanje značilnosti projektnega skupnostnega in organizacijskega dela*,
- *poznavanje spretnosti za raziskovanje potreb, načrtovanje, organiziranje in vodenje projektov*,
- *sposobnost beleženja in dokumentiranja*,

ter osnove naslednjih kompetenc

- sposobnost dosledne *uporabe jezika SD*,
- sposobnost *prepoznavanja in obvladovanja lastnih občutkov*,
- sposobnost *raziskovanja in refleksije osebne vpletenosti* sodelujočega v postopke socialnega dela,
- sposobnost *iskanja pomoči zase*,
- sposobnost *prevzemanja etične in profesionalne odgovornosti*,
- sposobnost *povezovanja praktičnih izkušenj s teorijami SD*.

2. Oblike praktičnega učenja

Praktično učenje poteka skozi celo študijsko leto v različnih oblikah:

- predavanja in vaje za pripravo na prakso ter pisni prikaz naučene snovi (kolokvij),
- raziskovanje in spoznavanje UB in dela socialnega delavca,
- neposredno delo z uporabniki na UB po programu,
- raziskovanje življenjskega sveta uporabnika,
- načrtovanje in spremljanje praktičnega dela ob strokovni podpori mentorja na UB,
- spremljanje in refleksija praktičnega dela v mentorski skupini na FSD,
- reflektiranje učenja v dnevniku prakse,
- prikaz izbrane spretnosti.

3. Organizacija praktičnega učenja

Organizacija in izvedba praktičnega učenja v 1. letniku obsegata 5 faz:

3.1. Priprave na prakso – 1. del (16.10. do 19.10.2012)

V prvi polovici oktobra bo organiziran intenzivni teden priprav na prakso (Priloga 1). Udeležba študentk na intenzivnih pripravah (predavanja in vaje v mentorskih skupinah) je obvezna, prav tako na njih aktivno sodelujejo. V tem času študentka izbere UB, jo spozna in razišče (spozna njeno poslanstvo, cilje, zakonodajni okvir, programe in storitve) in izdela *osebno izkaznico UB* (Priloga 2). Na UB se sreča s socialno delavko in spoznava delo na področju.

3.2. Neposredno delo in praktično učenje (november - junij)

Študentka se seznanja z uporabniki (kdo so, kakšne so njihove potrebe). Z uporabnikom, skupino ali skupnostjo na UB vzpostavi stik in sklene *dogovor o sodelovanju* po elementih koncepta delovnega odnosa (Priloga 4). Glede na sklenjen dogovor sledijo redna tedenska srečanja študentke in uporabnika (skupine ali skupnosti), kjer ob druženju in sodelovanju študentka pridobiva praktične izkušnje.

Študentka je v času prakse povezana z mentorjem na UB in z mentorico na Fakulteti za socialno delo (v nadaljevanju FSD) v mentorski skupini z dvema namenoma:

1. *strokovna podpora pri izvajanju dela* (mentor na UB),
2. *reflektiranje dela* (mentor na UB in mentorica na FSD), kar omogoča učenje, ki temelji na povezovanju teorije in prakse.

Poleg tega mentorica na FSD v sodelovanju s koordinatorjem prakse na FSD (Marko Mesec) skrbi za *organizacijske zahteve* za nemoten potek prakse študentk na posamezni UB.

3.3. Teden strnjene prakse (sredina maja)

Teden strnjene prakse je praviloma namenjen *izvedbi projekta* oziroma večje skupne akcije na UB. Predvideva študentkino prisotnost na UB vse delovne dni v tednu strnjene prakse. V primeru, če bo študentka izvedla projekt že prej, bo v času strjenega tedna prakse v vlogi »sence« socialne delavke na UB (opazovanje socialne delavke pri delu, zaznavanje različnih socialnodelovnih vlog, uporabe različnih metod ipd.).

Teden strnjene prakse predvideva intenzivno delo na projektu na UB, zato študentke takrat nimajo drugih pedagoških obveznosti na FSD.

3.4. Zaključevanje prakse (maj-junij)

Zaključevanje prakse na UB vključuje oceno uporabnikov, s katerimi je študentka sodelovala v programu praktičnega učenja, in oceno mentorice na UB, o študentkinem doseganju učnih ciljev. Nepogrešljiv del zaključevanja praktičnega učenja na UB je tudi proslavljanje dosežkov uporabnikov, študentke in mentorice na UB.

Vse pisne izdelke o opravljenih obveznostih zbira študentka v *učni mapi skozi* celo študijsko leto. Zadnji od pisnih izdelkov praktičnega učenja je *končno poročilo o praksi* (Priloga 7 – v pripravi), kjer študentka zbere in uredi ter teoretično podpre pridobljene izkušnje, razmisleke in spoznanja o naučenem. Vse naštetе naloge odda študentka mentorici na FSD najmanj en teden pred razpisanim izpitnim rokom, na katerega se prijavi.

Sklepni del programa praktičnega učenja v mentorski skupini na FSD vključuje pregled izdelkov v učni mapi ter evalvacijo praktičnega učenja glede na učne cilje prakse v prvem letniku.

4. Učne vsebine: metode, tehnike in spretnosti pri predmetu Praksa 1

V 1. letniku vključuje praktični študij socialnega dela naslednje učne vsebine:

- vodenje pogovora in vzpostavljanje prvega stika;
- prepoznavanje specifičnih pristopov, okolja, uporaba različnih jezikov, stilov komuniciranja in osebnega stila;
- analiza obsega vpliva / moči uporabnikov pri prejemanju podpore;
- izdelava zemljevida življenjskega sveta uporabnika;
- načrtovanje in izvedba projekta ali manjše inovacije;
- opazovanje, zapisovanje, beleženje, dokumentiranje, varovanje osebnih podatkov, poročanje
- strategije razvijanja zavezništev (na organizacijski in osebni ravni);
- timsko delo;
- skupinska dinamika;
- občutljivost za pojave družbene neenakosti in izključenosti na obravnavanem področju (prepoznavanje, artikulacija in ozaveščanje vrednostnih stališč do pojavov družbenega izključevanja, predsodkov, stereotipov);
- evalvacija.

5. Študijske obveznosti študentke:

1. Udeležba in aktivno sodelovanje na predavanjih in vajah za pripravo na prakso ter uspešno opravljen kolokvij.
2. Izbira UB ter izdelava osebne izkaznice UB.
3. Priskrbeti podpisan dogovor o opravljanju prostovoljstva med študentko in UB (uredi FSD).
4. Načrtovanje in spremljanje praktičnega učenja ob strokovni podpori mentorja na UB in FSD.
5. 100 ur neposrednega praktičnega dela z uporabniki na UB.
6. Oblikovanje dogovora o sodelovanju s študentko in uporabnikom.
7. Zemljevid življenjskega sveta uporabnika.
8. Analiza obsega vpliva uporabnika v 2 izbranih primerih na UB.
9. Načrtovanje in izvedba projekta na UB (na osnovi zemljevida življenjskega sveta uporabnika).
10. Prikaz izbrane kompetence v mentorski skupini.
11. Redno vodenje dnevnika prakse.
12. Redna udeležba in aktivno sodelovanje v mentorski skupini na FSD.
13. Izdelava končnega poročila prakse.
14. Oblikovanje učne mape.

Vse naštetе obveznosti bodo študentkam podrobno predstavljene na predavanjih, vajah in pripravah na prakso, kjer bodo prejeli ustrezne smernice, napotke in pripomočke ter potrebno literaturo. V nadaljevanju so obveznosti podrobneje opisane.

6. Obveznosti študentke na praksi v 1. letniku

6.1. *Udeležba in aktivno sodelovanje na intenzivnem tednu priprav na prakso ter uspešno opravljen kolokvij*

Priprave na prakso potekajo po urniku (Priloga 1) v tednu intenzivnih priprav na prakso, ki podpirajo učenje obravnavanih tem. Učenja s predavanj in vaj ni mogoče nadomestiti naknadno z branjem ali kako drugače, zato je udeležba obvezna. Predavanja v času intenzivnega tedna priprav na prakso potekajo v eni skupini za vse študente, vaje pa v manjših mentorskih skupinah. V podporo učenju so tudi pisna gradiva in drugi pripomočki, ki bodo dostopni na spletni strani FSD.

http://www.fsd.si/dodiplomski_studij/studijska_praksa/oglasna_deska/

Ob zaključku prvega semestra študentke pišejo kolokvij, kjer prikažejo sposobnost povezovanja teorije s praktičnim učenjem in oblikovanja novih spoznanj. Pozitivna ocena kolokvija je pogoj za nadaljevanje prakse v drugem semestru.

6.2. *Izbira učne baze ter izdelava Osebne izkaznice UB*

Študentka sama izbere učno bazo s seznama UB, objavljenih na oglasni deski FSD v času priprav na prakso (oktober). Izbrano UB študentka spozna in razišče (spozna njeno poslanstvo, cilje, zakonodajni okvir, programe in storitve) ter izdelava *osebno izkaznico UB* (Priloga 2). Prakso lahko študentka opravlja tudi na UB, ki je še ni na enotnem seznamu (torej jo izbere sama), vendar šele po tem, ko o svoji izbiri obvesti koordinatorja prakse na FSD (Marko Mesec) in skupaj z njim uredi potrebne formalnosti.

Osebna izkaznica UB je samostojen izdelek študentke, ki ga v mentorski skupini tudi predstavi. Prav tako v mentorski skupini razpravljajo študentke o pridobljenih odgovorih na dve vprašanji, ki so jih postavile mentorici na UB. Študentka izdelano izkaznico UB vloži v učno mapo.

6.3. *Podpis Dogovora o prostovoljskem delu med študentko in UB*

Študentka podpiše dogovor o prostovoljskem delu z UB. Obrazec imajo UB same, je pa objavljen tudi na spletni strani FSD. Študentka podpisan dogovor vloži v učno mapo.

4. *Načrt programa praktičnega učenja ob strokovni podpori mentorja na UB*

Ko je podpisan dogovor o sodelovanju, se sestane študentka z mentorico na UB in skupaj izdelata program praktičnega učenja (Priloga 3). Ta je pomemben zato, da se seznanita z učnimi cilji praktičnega učenja študentke, obveznostmi, izdelki, nalogami in aktivnostmi, ki jih mora študentka opraviti v tem študijskem letu, in o delitvi odgovornosti v njenem sodelovanju. Mentorica na UB predlaga in predstavi možnosti za učenje oziroma izvedbo posameznih nalog in skupaj s študentko določi (okvirne) termine za posamezna opravila. Študentka se z mentorico na UB dogovori, kako, kje in kdaj bodo potekala mentorska srečanja

in tudi kako bo mentorica sicer dosegljiva študentki za pomoč, če bi jo potrebovala. Študentka izdelan program v obliki tabele vloži v učno mapo.

6.5. *Neposredno praktično delo z uporabniki na UB*

Praktično delo na UB poteka praviloma ob ponedeljkih oziroma druge dni v tednu, lahko tudi večkrat tedensko, vedno pa po dogovoru z uporabnikom in UB. Študentka mora v študijskem letu opraviti 100 ur neposrednega praktičnega dela z uporabniki.

V pomoč načrtovanju in spremljanju prakse na UB za sledenje učnim ciljem prakse je priložena tabela (Priloga 3). Zapis v tabelo nastaja sproti, ob samem učenju na UB in v vseh spremljajočih vsebinah praktičnega učenja. Študentki in mentorici na UB omogoča sprotno spremljanje uresničevanja učnega programa po predvidenih vsebinah, prav tako pa je študentki v podporo pri pisanju končnega poročila.

Ob zaključku dela na UB izdelata mentorica na UB pisno poročilo o delu, učenju in uresničevanju zastavljenih ciljev študentke in ga pošlje mentorici na FSD.

6.6. *Oblikovanje dogovora o sodelovanju med študentko in uporabnikom*

Študentka se ob nastopu prakse pogovori z uporabnikom ali skupino o sodelovanju. Predstavi sebe in namen obiska UB, seznanji jih z nalogami, ki jih mora opraviti. Uporabnik izrazi svoja pričakovanja in potrebe, ki bi jih njuno sodelovanje omogočilo uresničiti. Te so lahko izražene v obliki *naloge*, ki jo je potrebno opraviti (asistenca pri zapisovanju predavanj), v obliki *ciljev*, ki jih želi uporabnik uresničiti (več gibanja na prostem, obiskovati tečaj folklore) ali kot *splošna vsebina* za sodelovanje (učna pomoč). Nato se dogovorita o poteku sodelovanja (kdaj, kje, kaj, trajanje), dogovorita se o pravilih za sodelovanje (kako - npr. točnost, spoštljivost), o poteku izvajanja dogovorjenih nalog in načinu ocenjevanja njunega sodelovanja (kakovost opravljenega dela študenta). Dogovor zapišeta (narišeta, posnameta na video, izdelata zvočni zapis, zapojeta ipd.) (Priloga 4). Študentka dogovor priloži v svojo učno mapo skupaj z ostalimi izdelki.

Poleg sprotnega spremljanja izidov sodelovanja ob zaključku druženja opravita *oceno njunega sodelovanja* glede na sklenjen dogovor. Ugotavljata, ali je njuno sodelovanje prispevalo k uresničevanju postavljenih nalog, ciljev iz njunega dogovora (Priloga 5).

Nato poda uporabnik še *oceno kakovost študentkinega dela* pri dogovorjenih nalogah. Ocena je izražena v številčni vednosti (od -1 kar pomeni, slabše kot prej, do 5 za odlično opravljeno delo). Študentka pridobi od uporabnika tudi komentar na prejeto oceno svojega dela in sicer povpraša, kaj naj bi še vključevalo njeno delo za odlično oceno, če je bila le-ta nižja. Če pa je bilo njeno delo dejansko ocenjeno odlično, naj uporabnik pove, kaj je v njenem delu odličnega (Priloga 6).

Obe oceni doda študentka v svojo učno mapo.

6.7. *Zemljevid življenjskega sveta uporabnika*

Koncept življenjskega sveta je široko poznan v sociologiji, filozofiji in v socialnem delu. Program Prakse v 1. letniku vključuje učenje spretnosti za raziskovanje trenutnega življenjskega položaja posameznika in za ocenjevanje virov za spremembe. Študentke bodo vadile to tehniko tako, da bodo v poglobljenem stiku spoznavale življenjski svet izbranega uporabnika. Navodila za učenje bodo prejele na vajah pri predmetu Uvod v socialno delo in na vajah pri predmetu Psihologija za socialno delo. Namen izdelave zemljevida življenjskega sveta uporabnika je v izvedbi projekta manjše spremembe, izboljšave v njegovem življenju. Naloga je pogoj za načrtovanje projekta.

6.8. *Analiza obsega vpliva uporabnika v izbranem primeru na UB*

Pojem vpliva uporabnika je v praksi socialnega dela eden ključnih. Študentka po navodilih in s pripomočkom, ki bo predstavljen na predavanju v času intenzivnega tedna priprav, izdelava 2 analizi obsega vpliva uporabnika na UB po lastni izbiri. En primer analizira situacijo, kjer je uporabnik imel vpliv, drug primer pa uporabnika, ki mu je bil vpliv odvzet oziroma ga niti ni imel. Študentka obe analizi predstavi v mentorski skupini po predhodnem dogovoru z mentorjem. Navodila za izdelavo naloge dobijo študentke v tednu intenzivnih priprav na prakso.

6.9. Načrtovanje in izvedba projekta spremembe v sodelovanju z uporabnikom na UB

Študentke 1. letnika na UB načrtujejo in izvedejo projekt, ki neposredno ali posredno doprinese k izboljšanju kakovosti življenja uporabnika. Izhodišče za načrtovanje projekta je zgoraj opisani zemljevid življenjskega sveta uporabnika. Projekt nastaja skupaj z uporabniki in drugimi vpletenimi po izbiri uporabnika.

Znanje o načrtovanju projekta in navodilo za izvedbo naloge bodo študentke prejele v tednu intenzivnih priprav na prakso.

6.10. Prikaz izbrane spretnosti v mentorski skupini

Namen te naloge je, da študentke v skupini v participatornem učenju izmenjajo svoje učne dosežke in s tem delijo svoje znanje. Vsaka študentka po lastni izbiri predstavi spretnost, metodo, pristop ali drugi dosežek svojega praktičnega učenja ostalim članom mentorske skupine. Ta predstavitev je pripravljena tako, da jo študentka podpre s teorijo, konceptom in poveže z načeli etičnih kodeksov (socialnega varstva, socialnih delavcev in prostovoljstva). Po predstavitvi sledi refleksija skupine in oblikovanje novega učenja. Predstavitve so vnaprej napovedane in so razporejene skozi ves čas dela mentorskih skupin v drugem semestru. Navodila študentke prejmejo v času intenzivnega tedna priprav za prakso 1.

6.11. Dnevnik prakse

Dnevnik prakse je študentkin osebni zapis dogajanja na praksi in je namenjen reflektiranju lastnega doživljanja in novih spoznanj ter spremljanju in podpori učenja v sodelovanju z mentorico na FSD. Vsak dan na praksi študentka opiše **na novem listu, z datumom in ločeno po odstavkih:**

- v prvem odstavku: *opis objektivnih dejstev* (primer: Janez je pol ure skakal po mizi.) in *lastno interpretacijo dogodka* (primer: Menim, da je skakal po mizi, ker je bil jezen.),
- v drugem odstavku: *misli, občutja v povezavi s tem dogodkom* (primer: Postopoma se me je začela lotevati nestrpnost, nato pa še nemoč ker nisem vedela, kaj naj naredim.)
- v tretjem odstavku: *spoznanja, nova znanja ali ugotovitve.*

V nadaljevanju dnevniškega zapisa, ki beleži dogajanje v času prakse, študentke lahko vključijo v dnevnik tudi vse naloge in opravila na praksi, srečanja z uporabniki, s svetovalci na UB, srečanja mentorskih skupin na FSD in vse druge dogodke, ki so povezani s prakso (npr. medijske objave o določeni družbeni skupini, komentarji javnega mnenja, vrstnikov, sosedov ipd.).

Dnevnik pregleda mentorica na FSD, praviloma ob koncu prvega in drugega semestra oz. po dogovoru. Mentorica na FSD poda povratno informacijo o načinih zapisovanja in uporabi jezika SD ter poda smernice za nadaljnje delo in zapisovanje. V dogovoru z mentorico na FSD in študentko se dnevniški zapisi selektivno lahko uporabijo tudi za učenje v mentorski skupini.

6.12. *Delo v mentorskih skupinah*

Delo v mentorskih skupinah na FSD se začne v tednu intenzivnih priprav na prakso, v nadaljevanju potekajo vsako prvo in tretjo sredo v mesecu in se zaključijo po urniku. Mentorske skupine so trajna in redna oblika spremljanja in podpore študentkam pri izkustvenem učenju, izmenjavi izkušenj in doživetega na praksi, ter v pomoč pri povezovanju teorije in prakse. Našteto učenje poteka tako v mentorski skupini na FSD, kot tudi z mentorico na UB - ta organizira bodisi skupinska mentorska srečanja bodisi omogoči študentki individualna mentorska srečanja.

Te priložnosti za učenje so enkratne, neponovljive in jih ni mogoče nadomestiti z drugimi oblikami učenja, zato je udeležba študentk na mentorskih skupinah na FSD obvezna (najmanj 80 % udeležba).

6.13. *Izdelava končnega poročila o praksi*

Po zaključeni praksi študentke izdelajo Poročilo o praksi in ga skupaj s celotno učno mapo oddajo mentorici na FSD najmanj en teden pred izpitnim rokom, na katerega se prijavijo. Mentorica pregleda učno mapo in jo vrne študentki ter oceni Poročilo o praksi. Ocena Poročila o praksi tvori končno oceno prakse.

Kopijo ali povzetek zaključnega poročila, vendar brez prilog, študentka posreduje mentorici na UB. Povzetek končnega poročila naj obsega 4-6 strani.

V Poročilu o praksi študentka strne svoje učenje tako, da reflektira delo in izkušnje, ki jih je kot prostovoljka pridobila na praksi s pomočjo obravnavanih teorij socialnega dela, konceptov in drugih učnih vsebin programa prvega letnika, in oblikuje svoj pogled na to učenje (Priloga 7).

6.14 *Učna mapa*

Učna mapa pomeni zbir izdelkov, nalog in drugega gradiva študentke, ki nastaja skozi celoten študij socialnega dela (skozi vsa 4 leta študija) kot rezultat praktičnega učenja. V posebni mapi zbere študentka svoje naloge, dogovore, poročila in druge izdelke, ki so nastali v tekočem letu in nato v vsakem naslednjem letu praktičnega učenja. Študentka postopoma oblikuje svoj lastni portfolijo izdelkov, s katerimi dokumentira svoje kompetence - najprej za namen praktičnega učenja in študija socialnega dela, kasneje pa tudi za odpiranje ali večanje lastnih zaposlitvenih možnosti in priložnosti.

7. Ocenjevanje in vrednotenje praktičnega učenja

Zaključna ocena pri predmetu Praksa 1 je sestavljena iz naslednjih obveznosti:

Naloga	Pogoji za pristop k zagovoru učne mape	Elementi končne ocene
Udeležba in aktivno sodelovanje na predavanjih in vajah za pripravo na prakso	Najmanj 80% prisotnost po evidenci prisotnosti	+
Pisni kolokvij ob zaključku prvega semestra	Pozitivna ocena kolokvija	Ocena 6 -10
100 ur prostovoljskega dela z uporabniki na UB	100% opravljenih ur prakse	+
Pisna ocena mentorice na UB	Opisna ocena	Opisna ocena
Ocena uporabnika o kakovosti dela študentke pri dogovorjenih nalogah	Opisna, slikovna, zvočni zapis...	Opisna, slikovna ocena
Udeležba in aktivno sodelovanje na mentorskih skupinah na FSD	Najmanj 80% prisotnost po evidenci prisotnosti	+
Predstavitve osebne izkaznice UB	+	+(++)
Zemljevid življenjskega sveta uporabnika	+	+(++)
2 primera analize vpliva uporabnika	+	+(++)
Izvedba in predstavitve projekta	+	+(++)
Prikaz spretnosti po izbiri študenta v mentorski skupini	+	+(++)
Končno poročilo prakse	Navodilo po posredovano naknadno	Ocena 6 -10

ocena + označuje *sprejemljivo* kakovost naloge (upoštevana so navodila, naloga dosega pričakovani standard)

ocena ++ označuje kakovost naloge, ki *bistveno presega* pričakovani standard

8. Literatura

OBVEZNA

- *Etični kodeks organiziranega prostovoljstva* <http://www.prostovoljstvo.org/eticni-kodeks>
  - *Kodeks etike socialnih delavk in socialnih delavcev* <http://www.fsd.si/dsdds/Kodeks%20etike.htm>
  - *Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu*, Ur. list RS, 59/2002.
-
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., Možina, M. (2005), *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.
  - Čačinovič Vogrinčič, G., Miloševič Arnold, V., Poštrak, M., Stefanoski, P., Urek, M., Demšar, S. (2005), *Zapisovati socialno delo*. Ljubljana: FSD.
  - Dragoš, S., Leskošek, V., Petrovič Erlah, P., Škerjanc, J., Urh, Š., Žnidarec Demšar, S. (2005), *Krepitev moči*. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani,
  - Miloševič Arnold, V., Poštrak, M. (2003), *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba.
  - Šugman Bohinc, L. Rapoša Tajnšek, P. Škerjanc, J. (2007), *Življenjski svet uporabnika. Raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov*. Zbirka Katalog socialnega dela. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani.
  - Študijsko gradivo za posamezne učne vsebine za podporo tednu priprav na prakso.

Med obvezno literaturo sodijo tudi vsa gradiva, ki podpirajo učne vsebine v pripravah na prakso in bodo dostopna na internetnih straneh.

DODATNA

- Cigoj Kuzma, N.(2001), Prostovoljno delo študentov visoke šole za socialno delo. *Socialno delo*, let. 40, št. 6: 363-368.
- Flaker, V.(1997), Timi kot način interdisciplinarnega sodelovanja. *Socialno delo*, 36, 1:3-13.
- Flaker, V. (2001), Prostovoljno delo: delo za druge in zase. *Socialno delo*, let. 40, št. 6: 335-354.
- Flaker, V. (2003), *Oris metod socialnega dela. Uvod v katalog nalog centrov za socialno delo*. Ljubljana: FSD.
- Gril, A. (2007), *Prostovoljstvo je proizvodnja smisla*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Kobal, L. (2001), »Zlimam se z ljudmi«: Ugotavljanje terapevtskih učinkov pri prostovoljcih z vidika teorije navezanosti. *Socialno delo*, let. 40, št. 6: 335-354.
- Martelanc, T., Samec, T. (ur.) (2000), *Prostovoljno delo včeraj, danes in jutri*. Ljubljana: Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva.
- Mesec, B. (ur.) (1984), *Prostovoljno delo na področju socialnih dejavnosti*. Ljubljana: VŠSD.
- Mesec, B. (2001), Nova generacija prostovoljcev, ki prihaja. *Socialno delo*, let. 40, št. 6: 329-334.
- Mikuš Kos, A. s skupino soavtorjev (1998), *Prostovoljno delo v šolstvu*. Ljubljana: Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva.
- Mikuš Kos, A. s skupino soavtorjev (2002), *Prostovoljci in varovanje duševnega zdravja otrok: zbornik prispevkov*. Ljubljana: Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva.
- Ramovš, J. (2001), Prostovoljstvo pri delu z ljudmi in za ljudi. *Socialno delo*, let. 40, št. 6: 313-322.
- Samec, T. (ur.) (1996), *1. slovenski kongres prostovoljcev, Zbornik prispevkov*. Ljubljana: Slovenska fondacija : Socialna zbornica Slovenije.
- Samec, T. (ur.) (1999), *2. slovenski kongres prostovoljcev (Maribor, 25.-26.9.1998), Zbornik prispevkov*. Ljubljana: Slovenska filantropija: Socialna zbornica Slovenije.
- Samec, T. (ur.) (2001), *3. slovenski kongres prostovoljstva, Ljubljana, 2.-3.2.2001, Zbornik prispevkov*. Ljubljana: Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva.
- Smodiš, M. (ur.) (2001), *Prostovoljci in socialna izključenost otrok: Kako lahko prostovoljci skupaj z otroki premagujejo omejitve zaradi revščine in socialne izključenosti*. Ljubljana: Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva.
- *Socialno delo 2001- Leto prostovoljstva (tematska številka)*, let. 40, št. 6.

SPECIFIČNA - za posebnosti pri delu s posamezno ciljno skupino ali za specifično kompetenco

- Randall, R., Southgate, J. (1988), *Skupinska dinamika v skupnosti*. Ljubljana: ZKOS, VŠSD.
- Zaviršek, D., Zorn, J., Videmšek, P. (2002), *Inovativne metode v socialnem delu: opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje*. Ljubljana: Študentska založba.

Poleg zgoraj navedene priporočene literature lahko mentorica na FSD študentkam na mentorskih skupinah svetuje tudi dodatno študijsko literaturo, ki se veže na konkretno področje dela z določenimi skupinami uporabnikov.

Priloga 1: Urnik strjenega tedna priprav na prakso 1

<p>TOREK, 16.10.</p>	<p>8.00 – 10.15 doc. dr. Milko Poštrak – Zemljevid socialno varstvenih ustanov (P4) 10.30 – 11.30 as. mag. Ana Marija Sobočan - Etika v socialnem delu (P4)</p> <p>13.05 – 14.35 Vaje v manjših skupinah (Etični kodeks organiziranega prostovoljstva) Ana Marija Sobočan P7 Marko Mesec P2 Amra Šabič P6 Špela Urh P5 (11.35 – 13.05)</p>
<p>SREDA, 17.10.</p>	<p>11.30– 13.00 doc.dr. Mojca Urek – Zapisovanje, beleženje in dokumentiranje v socialnem delu (P4) 15.20– 16.50 as. dr. Jelka Škerjanc – Koncept moči in vpliva v socialnem delu (P4)</p> <p>17.00 – 18.30 1. mentorsko srečanje (Osebna izkaznica UB) Ana Marija Sobočan P7 Marko Mesec P2 Amra Šabič P6 Špela Urh P3</p>
<p>ČETRTEK, 18.10.</p>	<p>9.30 – 11.00 as. Romana Zidar – Projektno načrtovanje (P8)</p> <p>13.00 – 14.30 Vaje v manjših skupinah (Vaja: Moje močne, moje šibke točke) Ana Marija Sobočan P7 Marko Mesec P2 Amra Šabič P3 Špela Urh P7 (11.00 – 12.30)</p>
<p>PETEK, 19.10.</p>	<p>8.55- 10.25 as. dr. Nina Mešl – Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika (P4) 10.30 – 12.00 as.dr. Špela Urh: Razvijanje občutljivosti za družbene različnosti in družbene neenakosti (P4)</p> <p>13.00 – 14.30 Vaje v manjših skupinah (Evalvacija intenzivnega tedna priprav, Vaja: Moji cilji in pričakovanja) Ana Marija Sobočan P1a Marko Mesec P2 Amra Šabič P3 Špela Urh P5</p>

Priloga 2: Vsebina osebne izkaznice učne baze

1. Uradni naziv učne baze, naslov?
2. Poslanstvo UB, namen delovanja in cilji?
3. Koliko je zaposlenih in koliko med njimi je socialnih delavcev?
4. Katere programe izvaja organizacija?
5. Komu so programi namenjeni (ciljne skupine)?
6. Kakšna je zakonska osnova delovanja organizacije?
7. Kakšen je bil tvoj osebni motiv za izbiro UB?
8. Kakšna pričakovanja imaš na začetku prakse?
9. Kateri dve vprašanji povezani z dejavnostjo UB boš zastavila mentorici na UB, ko se boš z njo prvič srečala?

Priloga 3: Načrt programa in spremljanje praktičnega učenja na UB

Študentka:

Mentorica na FSD:

Mentorica na UB:

Učna baza:

Mentorica na UB	Do kdaj	Opomba
<p>Uvodno srečanje z mentorico na UB</p> <p>Načrtovanje in spremljanje lastne prakse</p> <p>- dogovor o poteku mentorske podpore: kdaj, kje, kdo, v kakšni obliki bo potekala mentorska podpora, dosegljivost mentorice ipd.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>- načrt za doseganje ciljev učnih vsebin prakse:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Ob nastopu prakse</p> <p>Po nastopu prakse</p>	<p>Zapis njenih odgovorov v učno mapo</p> <p>Izpolnjena Priloga 3 Priložiti v učno mapo</p>
<p>100 ur prostovoljnega dela študentke</p>	<p>Ob ponedeljkih ali sredah p dogovoru z UB (oktober – junij)</p>	<p>Datumi prisotnosti so razvidni iz dnevnikov prakse</p>

Vsebina prostovoljnega dela:		
Zaključno srečanje z mentorjem/ico UB	Pred zaključkom prakse	Zapis v učno mapo
Oddaja povzetka poročila o praksi mentorici na UB	Pred zaključkom prakse	Povzetek poročila v učno mapo
Mentorica na FSD	Kdaj	
Mentorska skupina na FSD	Praviloma vsako prvo in tretjo srečanje v mesecu po urniku	seznam prisotnosti mentorskih skupinah
Individualna srečanja z mentorico na FSD	Po potrebi in dogovoru	beležka v dnevniku
Učne vsebine posameznih nalog	Do kdaj	
Osebna izkaznica UB	Pred sklenitvijo dogovora o opravljanju prostovoljstva med FSD in UB	Zapis v učno mapo Predstavitev v mentorski skupini
Dogovor o sodelovanju z uporabnikom	Ob nastopu prakse	Dogovor v učno mapo
3. Načrt in izvedba projekta	Praviloma v tednu strnjene prakse (maj)	Projekt v učno mapo
Zemljevid življenjskega sveta uporabnika	V prvem semestru	Pisna naloga v učno mapo Predstavitev v mentorski skupini
Analiza dveh primerov obsega vpliva uporabnika v	V drugem semestru	Pisna naloga v učno mapo

izbranim primeru		Predstavitve v mentorski skupini
Dnevnik prakse	Redno, sprotno beleženje	Ob koncu prvega in drugega semestra pregleda mentorica na FSD Dnevnik v učno mapo
Poročilo o praksi	Oddajo najmanj en teden pred izpitnim rokom	Poročilo v učno mapo
Povzetek poročila o praksi za mentorico na UB	Do izpitnega roka	Mentorici na UB

Podpis študentke:

Podpis mentorice na UB:

Datum:

Priloga 4: Dogovor o sodelovanju med študentom in uporabnikom (vzorec)

Dogovor
med študentko **Mojco Novak** in uporabnico **Ano Božič**,
sklenjen dne **17.9.2012** v **Ljubljani**.

Najina srečanja bodo potekala v času **od 1. 10.2012 do 31.5.2012**. Srečevali se bova **vsak ponedeljek popoldan, predvidoma ob 17. uri, dve uri na teden**. V primeru spremembe se bova po telefonu obvestili vsaj eno uro prej in se dogovorili za drug termin srečanja.

Srečanja bodo potekala **na Aninem domu oz. po dogovoru**.

Ana je izrazila željo po **družabništvu in spremstvu v bližnji park**.

Podpis prostovoljke:

Podpis uporabnice:

Priloga 5: Navodila za izdelavo ocene o uresničevanju dogovora med študentko in uporabnikom

Študentka in uporabnik ob koncu prakse pred slovesom ponovno pogledata njun sklenjen dogovor o sodelovanju in ocenita, ali je njuno sodelovanje potekalo skladno z njunimi dogovori:

- Ali je potekalo njuno sodelovanje skladno z dogovorom?
- Če je odgovor ne, v čem so bila odstopanja in kje so bili razlogi za to?
- Kaj od načrtovanega v dogovoru se je uresničilo in kaj ne?
- Kaj se je v njegovem življenju spremenilo (tudi) zaradi njunega sodelovanja in v čem?
- Ali bi za naslednje korake potreboval tudi pomoč, v čem in od koga?
- Kaj lahko pri tem še naredi študentka pred slovesom?

Priloga 6: Uporabnikova ocena kakovosti študentkinega dela

Študentka pridobi od uporabnika naslednje njegove ocene in komentarje:

- Kako bi uporabnik ocenil kakovost študentkinega prispevka pri uresničevanju njenega dogovora (v obsegu od -1 do 5, pomeni: od slabše kot prej, do odlično)?
- Kako bi uporabnik komentiral podano oceno (kaj je študentkino delo naredilo odlično, oziroma, kaj v njenem ravnanju je še manjkalo, da bi ga štel uporabnik za odličnega)?
- Kako bi uporabnik ocenil kakovost ravnanja študentke pri opravljanju nalog iz njenega dogovora?
- Kako bi uporabnik komentiral podano oceno (kaj je študentkino delo naredilo odlično, oziroma, kaj v njenem ravnanju je še manjkalo, da bi ga štel uporabnik za odličnega)?

Priloga 7: Navodila za izdelavo Poročila o praksi 1

Navodila bodo objavljena naknadno in bodo sestavni del Priročnika

Priročnik za prakso 2

1. Uvod

Praksa v drugem letniku nadgrajuje in pogloblja pridobljeno znanje iz preteklega leta, ko je bilo izhodišče učenja spoznavanje življenjskih izkušenj uporabnikov v sodelovanju s posameznikom in/ali skupino, v njihovem okolju UB ter soočanje s protislovji med pričakovanji UB, pričakovanji uporabnikov in lastnimi pričakovanji. Tudi v drugem letniku študija poteka praksa v projektih prostovoljnega dela v UB na različnih področjih socialnega dela, vendar se učno polje razširi na *celoten sistem mrež storitev in dejavnosti v socialnem varstvu ter na pravne okvirje* za delovanje in sodelovanje z uporabnikom pri oblikovanju pomoči za izboljšanje njegovega življenjskega položaja.

Študentke uresničujejo cilje praktičnega učenja skozi druženje in sodelovanje s posamezniki ali skupinami (npr. otroki z učnimi težavami, starimi ljudmi, osamljenimi, s težavami v duševnem zdravju, obsojenci na izhodih itn.). Njihovo sodelovanje poteka lahko v skupinskih oblikah dela (npr. mladinskih delavnicah, taborih, skupinah za samopomoč v domovih starejših občanov,) ali v programih društev, oblikovanih za podporo in pomoč članom in širši družbi (npr. društvo gluhoslepih, društvo za kakovostno življenje ljudi s težavami v duševnem zdravju, društvo proti spolnemu zlorabljanju itn.).

V druženju in sodelovanju, *študentka spoznava življenje uporabnika*, dobi vpogled v oblike pomoči, kot jih za izboljšanje svojega položaja izbere vsak zase ter sodeluje pri izvedbi pomoči po njunem dogovoru. Praktično učenje v drugem letniku omogoči študentkam *vpogled v instrumentarij socialnega dela, v mreže storitev in programov pomoči* na posameznem področju socialnega dela ter učenje osnov *spretnosti, tehnik in metod* socialnega dela. Te so: izvajanje *projektov* v skupnosti, *zagovorništvo*, individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev, *intervizija, terensko delo, hitra ocena potreb* v skupnosti ter *refleksija praks in ukrepov* socialne politike na konkretnih primerih.

Praktično učenje vključuje *sodelovanje študentke z uporabnikom ali skupnostjo*, oblikovanje pomoči posamezniku in izvedbo skupnostnega projekta in ob usmerjanju mentoric na UB in na FSD. Ob tem študentke razvijajo *razumevanje* in oblikujejo *vrednostna stališča* o pojavih družbene neenakosti in izključevanja.

2. Oblike praktičnega učenja

Praktično učenje poteka v različnih oblikah skozi vse študijsko leto:

- Predavanja in vaje za pripravo na prakso ter pisni prikaz naučene snovi in pisni kolokvij
- Raziskovanje in spoznavanje UB in dela socialne delavke
- Neposredno delo z uporabniki na UB po programu
- Oblikovanje individualizirane pomoči posamezniku ob usmerjanju mentoric
- Izvedba skupnostnega (organizacijskega, razvojnega) projekta ob usmerjanju
- Analiza in predstavitev implikacije zakonskih določil v izbranem primeru
- Načrtovanje in spremljanje lastnega dela in učenja ob podpori mentorice na UB
- Reflektiranje učenja v dnevniku prakse
- Spremljanje in refleksija praktičnega dela v mentorski skupini na FSD
- Intervizije
- Evalvacija prakse
- Izdelava končnega poročila o praksi
- Oblikovanje učne mape

2. Organizacija praktičnega učenja

Organizacija in izvedba praktičnega učenja v drugem letniku obsegata 5 faz:

2.1. Priprave na prakso - prvi del (oktober-november)

Študentka obiskuje predavanja in vaje za priprave na prakso ter na njih aktivno sodeluje.

Izbere UB, jo spoznava in raziskuje (poslanstvo, cilje, metode dela z uporabniki, zakonodajni okvir, programe in storitve) in izdela *osebno izkaznico učne baze*. Na UB se študentka sreča tudi s socialno delavko in spoznava delo na njenem področju.

2.2. Neposredno delo in praktično učenje (oktober-junij)

Študentka se sreča z uporabniki in z njimi oblikuje *dogovor o sodelovanju* po elementih in konceptih delovnega odnosa. Sledi redno tedensko druženje in sodelovanje po dogovorjenem načrtu, s *cikličnimi zaporedji načrtovanja, delovanja, razmisleka in ponovnega načrtovanja*. Praktično učenje podpira delo v mentorskih skupinah ter usmerjanje in spremljanje mentorice na učni bazi in na FSD za *reflektiranje svojega dela* in *povezovanje teorije s prakso*. Poleg tega mentorica na FSD v sodelovanju s koordinatorjem prakse skrbi za *organizacijske zahteve* za nemoten potek prakse študenta na posameznih UB.

2.3. Priprave na prakso – drugi del (februar)

V drugem delu priprav na prakso študentke pridobijo osnove za oblikovanje individualizirane pomoči posamezniku, osnove za izvedbo in oceno kakovosti prejete pomoči po načelu uporabnikove zadnje besede, in osnove za delo po metodi individualnega načrtovanja z udejanjanjem ciljev. Učenje metode bo potekalo v strnjem bloku vaj in predavanj na treh srečanjih v začetku drugega semestra po urniku in nato v dveh mentorskih srečanjih v aprilu in maju, tudi po urniku.

2.4. Teden strnjene prakse (sredina maja)

Teden strnjene prakse je namenjen izvedbi projekta oziroma večje skupne akcije na UB. Ta projekt študentka vzpostavi v sodelovanju z uporabniki na UB sama ali kot članica obsežnejšega, lahko že obstoječega projekta. Ta projekt je namenjen podpiranju sprememb, ki jih prepoznajo uporabniki, za boljše življenje in sobivanje v svojem okolju. Teden strnjene prakse predvideva intenzivno delo na projektu na UB, zato študentke takrat nimajo drugih pedagoških obveznosti na fakulteti.

2.5. Zaključevanje prakse na UB in predstavitev nalog (maj-junij)

V sklepnem delu praktičnega učenja študentke na zadnjem mentorskem srečanju podajo svojo oceno prakse in uresničevanja učnih ciljev v iztekajočem se letu in jo predstavijo v skupini. Izdelajo tudi pisno nalogo, tj. končno poročilo o praksi, kjer zberejo in uredijo ter teoretično

podprejo svoje izkušnje, razmisleke in spoznanja o naučenem. Poročilo dodajo v učno mapo, skupaj z vsemi drugimi izdelki in nalogami, ki so nastali v tekočem letu v praktičnem učenju.

3. Učne vsebine: metode, tehnike in spretnosti pri predmetu Praksa 2

V drugem letniku vključuje praktični študij socialnega dela naslednje učne vsebine:

- Načrtovanje in izvedba projekta
- Raziskovanje potreb v skupnosti (hitra ocena potreb)
- Timsko delo s skupino
- Krepitev moči uporabnika
- Zagovorništvo
- Metoda individualnega načrtovanja z udejanjanjem ciljev
- Analiza implikacije zakonodaje v izbranem primeru in razprava v mentorski skupini
- Intervizija
- Evalvacija prakse
- Izdelava poročila o praksi

4. Študijske obveznosti študentke:

- Udeležba, aktivno sodelovanje na predavanjih in vajah za pripravo na prakso in pisni kolokvij
- Izbira UB ter izdelava Osebne izkaznice UB
- Priskrbeti podpisan Dogovor o opravljanju prostovoljstva med študentom in UB
- Načrtovanje in spremljanje praktičnega učenja ob strokovni podpori mentorice na UB
- 100 ur neposrednega praktičnega dela z uporabniki na UB,
- Oblikovanje dogovora o sodelovanju s študentko in uporabnikom,
- Načrtovanje in izvedba projekta (na osnovi hitre ocene potreb, z upoštevanjem načel timskega dela, vključujoč znanja terenskega dela v javnem oz. institucionalnem okolju ter zagovorništva)
- Oblikovanje pomoči izbranemu posamezniku v skupnosti po metodi individualnega načrtovanja z udejanjanjem ciljev, zapis poteka pomoči in predstavitev pisne naloge
- Analiza implikacije zakonodaje na življenje uporabnika v izbranem primeru
  - Predstavitev analize implikacije zakonskih določil v mentorski skupini in razprava

- Tri intervizijska srečanja s poročili
- Redno vodenje dnevnika prakse
- Redna udeležba in aktivno sodelovanje v mentorski skupini na FSD
- Izdelava poročila o praksi
- Oblikovanje učne mape

Vse naštetе obveznosti so študentkam podrobno predstavljene na predavanjih in vajah, ravno tako prejmejo ustrezne smernice, napotke in pripomočke ter potrebno literaturo. V nadaljevanju so obveznosti podrobneje opisane.

4.1 *Udeležba in aktivno sodelovanje na predavanjih in vajah za pripravo na prakso ter uspešno opravljen kolokvij*

Priprave na prakso, ki podpirajo učenje obravnavanih tem, potekajo delno na predavanjih in vajah po posebnem urniku, delno v sklopu predavanj pri posameznih predmetih. Učenja s predavanj in vaj ni mogoče nadomestiti naknadno z branjem ali kako drugače, zato je udeležba obvezna. Predavanja potekajo v eni skupini za vse študentke, vaje pa v manjših, mentorskih skupinah. V podporo učenju so tudi pisna gradiva in drugi pripomočki, dostopni na spletni strani FSD.

Ob zaključku prvega semestra študentke pišejo kolokvij, kjer prikažejo sposobnost povezovanja teorije s praktičnim učenjem in oblikovanja novih spoznanj. Pozitivna ocena kolokvija je pogoj za nadaljevanje prakse v drugem semestru.

4.2 *Izbira učne baze ter izdelava osebne izkaznice UB*

Študentka sama izbere UB s seznama, objavljenega na oglasni deski FSD v času priprav na prakso. Izbrano UB študentka spoznava in razišče (poslanstvo, cilje, zakonodajni okvir, programe in storitve) ter izdelava *osebno izkaznico UB*. Prakso lahko študentka opravlja lahko tudi na UB, ki je še ni na enotnem seznamu potem, ko obvesti o svoji izbiri koordinatorja prakse na FSD in skupaj z njim uredita potrebne formalnosti.

4.3 *Podpis Dogovora o opravljanju prakse, med UB in FSD*

Študentka uredi podpis Dogovora o sodelovanju med študentko in UB na obrazcu, ki je dostopen na spletni strani FSD.

4.4 *Načrtovanje in spremljanje praktičnega učenja ob strokovni podpori mentorice na UB*

Ko je podpisan dogovor o sodelovanju, se sestane študentka z mentorico na UB in skupaj izdelata program praktičnega učenja. V pomoč pri načrtovanju in spremljanju prakse na UB za sledenje učnim ciljem prakse je priložena tabela (Priloga 1). Seznanita se z učnimi cilji praktičnega učenja in nalogami, ki to učenje podpirajo. Mentorica predlaga in predstavi možnosti za učenje oziroma izvedbo posameznih nalog ter skupaj s študentko določita termine za posamezna opravila. Skupaj oblikujeta vsebine prostovoljnega dela, potek tega dela, trajanje, posebnosti in nujne informacije, ki jih za to študentka potrebuje od mentorice. Nato se dogovorita o oblikah mentorske podpore, o času, kraju, datumih njunih mentorskih srečanj, o njegovi dosegljivosti ob nujnih primerih. Vse dogovore študentka tudi zapiše.

Zapis v tabelo nastaja sproti, ob samem učenju na UB in v vseh spremljajočih vsebinah praktičnega učenja in omogoča sprotno spremljanje uresničevanja učnega programa po predvidenih vsebinah.

4.5 *Neposredno praktično delo z uporabniki na UB*

Praktično delo na UB poteka praviloma ob ponedeljkih, oziroma večkrat tedensko, po dogovoru z uporabnikom in UB. V tekočem študijskem letu mora študentka opraviti 100 ur praktičnega neposrednega dela z uporabniki.

Ob zaključku dela na UB, izdelata mentorica pisno poročilo o delu študentke, njenem učenju in uresničevanju zastavljenih ciljev. Poročilo pošlje mentorici na FSD.

4.6 *Oblikovanje dogovora o sodelovanju med študentko in uporabnikom na UB*

Študentka se ob nastopu prakse pogovori z uporabnikom ali skupino o njihovem sodelovanju. Predstavi sebe in namen obiska UB, seznaniti jih z nalogami, ki jih mora opraviti. Uporabnik

izrazi svoje prioritete, pričakovanja in potrebe, ki bi jih njuno sodelovanje omogočilo uresničiti. Te so lahko izražene v obliki *naloge*, ki jo je potrebno opraviti (asistenca pri zapisovanju predavanj), v obliki *ciljev*, ki jih želi uporabnik uresničiti (več gibanja na prostem, obiskovati tečaj folklore) ali kot *splošna vsebina* za sodelovanje (učna pomoč, druženje). Nato se dogovorita o poteku sodelovanja (kdaj, kje, kaj, trajanje), pravila za sodelovanje (kako - npr. točnost, spoštljivost), potek izvajanja dogovorjenih nalog in način za ocenitev njunega sodelovanja (kakovost opravljenega dela študenta). Dogovor zapišeta (narišeta, posnameta na video, izdelata zvočni zapis, zapojeta, ...), nakar ga študentka priloži v svojo učno mapo skupaj z ostalimi izdelki. Poleg sprotnega spremljanja izidov sodelovanja, ob zaključku druženja opravita oceno njunega sodelovanja. Ugotavljata in študentka zapiše, ali je njeno sodelovanje prispevalo k uresničevanju postavljenih nalog, ciljev in če da, v čem. Nato poda uporabnik tudi oceno kakovosti dela študentke v dogovorjenih nalogah opravlilih. Ocena je izražena v številčni vednosti (od -1 kar pomeni, slabše kot prej, do 5 za odlično opravljeno delo). Študentka pridobi od uporabnika tudi komentar na prejeto oceno svojega dela in sicer povpraša, kaj bi še naj vključevalo njeno delo za odlično oceno, če je bila le-ta nižja. Če pa je bilo njeno delo dejansko ocenjeno odlično, naj uporabnik pove, kaj v njenem delu je odličnega. To oceno doda študentka v svojo učno mapo.

4.7 *Izvedba projekta na osnovi navodil in z usmerjanjem mentorice*

Naloga nadgrajuje znanje o projektnem delu iz 1. letnika in vključuje načrtovanje in izvedbo projekta na osnovi hitre ocene potreb, ob upoštevanju načel timskega dela, terenskega dela in zagovornišтва, v javnem oz. institucionalnem okolju. Študentka v projektu smiselno poveže zgoraj naštetе metode in spretnosti ter načela. V sodelovanju s posamezniki ali skupino ljudi, doprinese projekt k izboljšavi, spremembi v izbranem okolju ali skupnosti.

4.8 *Individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev z usmerjanjem mentorice na FSD*

Učenje metode Individualnega načrtovanja z udejanjanjem ciljev vključuje:

- predavanja in vaje v začetku drugega semestra po urniku,
- sodelovanje pri oblikovanju pomoči izbranemu posamezniku v skupnosti,
- zapis naloge,
- dve skupinski mentorski srečanja v aprilu in maju
- individualne konzultacije z mentorico po potrebi.

Za razliko od ostalih nalog, poteka učenje metode individualnega načrtovanja z osebo, ki ni uporabnik na UB, temveč ga študentka izbere v svojem okolju v skupnosti. Kriterij za izbiro je študentkina presoja, da bi izbrani osebi sodelovanje s študentko pri njenem praktičnem učenju pomagalo uresničiti katerega izmed ciljev, s katerimi se oseba sama ne more spoprijeti. Potek oblikovanja pomoči je določen in opisan v priročniku.

4.9 *Analiza implikacije zakonodaje v izbranem primeru in razprava v mentorski skupini*

Namen naloge je spoznati in proučiti zakonska določila, ki opredeljujejo status, položaj, pravice izbrane osebe, ki je tudi uporabnik programa ali storitve na UB. Ta položaj lahko obravnava določeno družbeno skupino (slepi študenti in njihova pravica do prilagojenih virov za študij, uveljavljanje subvencije za prehrano otroka v OŠ, kritje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja itn.). V pogovoru z izbrano osebo študentka podrobneje razišče dejstva in nato preuči zakone, programe, storitve, pravice povezane z določenim statusom uporabnika. Pri tem je pozorna na morebitne pojave neenakosti ali izključenosti na zakonski (sistemski) ravni, na ravni praks in ravnanj v socialnem varstvu in na ravni vsakdanjega življenja. Študentka poveže ugotovitve s koncepti in teorijami obravnavane tematike in nato nalogo predstavi v mentorski skupini, sledi razprava. Predstavitve v mentorski skupini so vnaprej napovedane in so razporejene skozi vse leto.

4.10 *Tri intervizijska srečanja s poročili*

Intervizijska srečanja študentk so namenjena vzajemni podpori in participatornemu učenju o temah, ki jih obravnavajo na intervizijskih srečanjih. Študentke se v intervizijsko skupino povežejo po izbiri na osnovi različnih kriterijev (na primer: bližina doma, opravljanje prakse na isti UB, prijateljski odnosi ipd.) Srečanja potekajo po pravilih za izvajanje intervizijskih srečanj, po vnaprejšnjem dogovoru, z izmenjevanjem vlog in nalog. Študentka zapiše vsa tri intervizijska srečanja.

4.11 *Dnevnik prakse*

Dnevnik prakse je študentkin osebni zapis dogajanja na praksi in je namenjen predvsem reflektiranju lastnega doživljanja in novih spoznanj ter spremljanju in podpori učenja v sodelovanju z mentorico na FSD. Študentka vodi dnevnik vsak dan, ko je na praksi. Vsak dan zapiše na nov list, z datumom in ločeno po odstavkih. V prvem odstavku opiše potek dogodkov kot *opazovalec/ka* dogajanja in sicer ločeno, opis poteka dogajanja ter interpretacija dogajanja. V drugem odstavku opiše svoje *osebno doživljanje*, v tretjem odstavku pa zbere spoznanja, dognanja ali ugotovitve v *refleksiji doživetega*.

V nadaljevanju dnevniškega zapisa, ki beleži dogajanje v času prakse, študentke lahko beležijo v dnevnik tudi vse naloge in opravila na praksi, srečanja z uporabniki, s svetovalci na učni bazi, srečanja mentorskih skupin na šoli in vse druge dogodke v zvezi s prakso (npr. medijske objave, komentarji javnega mnenja, vrstnikov, sosedov ipd.).

Dnevnik od koncu prvega in drugega semestra pregleda mentorica na FSD, ki poda povratno informacijo in smernice za nadaljnje delo. V dogovoru mentorice na FSD in študentke se dnevniški zapisi selektivno lahko uporabijo tudi za učenje v mentorski skupini.

4.12 *Delo v mentorskih skupinah*

Delo v mentorskih skupinah se začne v času intenzivnih priprav na prakso, poteka v času prakse dvakrat mesečno (praviloma vsako drugo in četrto sredo v mesecu) in se zaključi po urniku. Mentorske skupine so trajna in redna oblika spremljanja in podpore študentkam pri izkustvenem učenju, predelovanju in izmenjavi izkušenj in doživetega na praksi, povezovanju teorije in prakse v participatornem učenju. Te priložnosti za učenje so enkratne, neponovljive in jih ni mogoče nadomestiti z drugimi oblikami učenja, zato je udeležba študentk na mentorskih skupinah obvezna.

4.13 *Izdelava poročila o praksi*

Po zaključeni praksi študentke izdelajo zaključno poročilo o praksi in ga najmanj en teden pred izpitnim rokom oddajo mentorici na FSD. Posamezna poglavja priročnika nastajajo iz sprotnih nalog, namenjenih učenju v mentorski skupini. Temeljno gradivo za pisanje Končnega poročila o praksi pa sta študentkin dnevnik prakse in obvezna literatura pri predmetu Praksa 2. Navodilo za izdelavo poročila bo posredovano naknadno.

Študentke posredujejo mentorici na UB povzetek zaključnega poročila brez prilog, v obsegu 4-6 strani.

5. Učna mapa

V posebni mapi zberejo študentke svoje naloge, dogovore, poročila in druge izdelke, ki so nastali v tekočem letu in nato v vsakem naslednjem letu praktičnega učenja. Študentka postopoma oblikuje svoj lastni nabor izdelkov, s katerimi sproti dokumentira svoje kompetence najprej za namen praktičnega učenja in študija socialnega dela, kasneje pa tudi za odpiranje ali večanje lastnih zaposlitvenih možnosti in priložnosti.

6. Ocenjevanje in vrednotenje praktičnega učenja

Zaključno oceno pri predmetu Praksa 2 oblikujejo naslednje aktivnosti in naloge:

Naloga	Pogoji za pristop k zagovoru učne mape	Elementi končne ocene
Udeležba in aktivno sodelovanje na predavanjih in vajah za pripravo na prakso	Najmanj 80% prisotnost po evidenci prisotnosti	+
Pisni kolokvij ob zaključku prvega semestra	Pozitivna ocena kolokvija	Ocena 6 -10
100 ur prostovoljskega dela z uporabniki na UB	100% opravljenih ur prakse	+
Pisna ocena mentorice na UB	Opisna ocena	Opisna ocena
Ocena uporabnika o kakovosti dela študentke pri izvajanju dogovorjenih nalog	Opisna, slikovna, zvočni zapis...	Opisna, slikovna...
Udeležba in aktivno sodelovanje na mentorskih skupinah na FSD	Najmanj 80% prisotnost po evidenci prisotnosti	+
Predstavitev osebne izkaznice UB*	+ ali ++**	+ ali ++
Predstavitev Analize implikacije zakonodaje*	+ ali ++	+ ali ++
Izvedba in predstavitev projekta uvajanja spremembe v okolju (z uporabo metode hitre ocene potreb, zagovorništva, timskega in terenskega dela) *	+ ali ++	+ ali ++
Izvedba naloge po metodi individualnega načrtovanja z udejanjanjem ciljev*	+ ali ++	+ ali ++
Tri intervizijska srečanja s poročilom*	+ ali ++	+ ali ++
Poročilo o praksi*	Navodilo po posredovano naknadno	Ocena 6 -10

* v nalogi so upošteva podana navodila in zato naloga dosega pričakovani standard

** ocena + označuje *sprejemljivo* kakovost naloge (upoštevana so navodila, naloga dosega pričakovani standard)

ocena ++ označuje kakovost naloge, ki *bistveno presega* pričakovani standard

Literatura

OBVEZNA LITERATURA

- *Etični kodeks organiziranega prostovoljstva* <http://www.prostovoljstvo.org/eticni-kodeks>
  - *Kodeks etike socialnih delavk in socialnih delavcev* <http://www.fsd.si/dsdds/Kodeks%20etike.htm>
  - *Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu*, Ur. list RS, 59/2002.
-
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., Možina, M. (2005), *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebne stika*. Ljubljana: FSD.
  - Dragoš, S., Leskošek, V., Petrovič Erlah, P., Škerjanc, J., Urh, Š., Žnidarec Demšar, S., (2005), *Krepitev moči*, (Zbirka Katalog socialnega dela). V Ljubljani: Fakulteta za socialno delo.
  - Flaker, V., (1997), Timi kot način interdisciplinarnega sodelovanja. *Socialno delo*, 36, 1:3-13.
  - Lamovec, T. (1994), Zagovorništvo kot oblika svetovanja. *Socialno delo*, 33, 2: 107-114.
  - Milošević Arnold, V., Vodeb Bonač, M., Erzar Metelko, D., Možina, M. (1999), *Supervizija. Znanje za ravnanje*. Ljubljana: Socialna zbornica Slovenije.
  - Milošević Arnold, V., Poštrak, M.(2003), *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba.
  - Škerjanc, J. (2006), *Individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev – Pomen uporabniške perspektive pri oblikovanju pri oblikovanju socianovarstvene storitve*. Ljubljana: Center za poklicno izobraževanje RS.
  - Urek, M. (2005), *Zgodbe na delu: pripovedovanje, zapisovanje in poročanje v socialnem delu*. Ljubljana: *cf .

Med obvezno literaturo sodijo tudi vsa gradiva, ki podpirajo učne vsebine v pripravi na prakso in bodo dostopna na internetnih straneh.

DODATNA

- Dragoš, S., Žnidarec Demšar, S. (2005), *Akcijski projekt v skupnosti: Priročnik za izvedbo projekta in izdelavo projektne naloge*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Šugman Bohinc, L., Rapoša Tajnšek, P., Škerjanc, J. (2007), *Življenjski svet uporabnika: raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov (Zbirka Katalog socialnega dela)*. V Ljubljani: Fakulteta za socialno delo.

Poleg zgoraj navedene priporočene literature lahko mentorica na FSD študentkam na mentorskih skupinah svetuje tudi dodatno študijsko literaturo, ki se veže na konkretno področje dela z določenimi skupinami uporabnikov.

Priloga 1

Študentka:

Mentorica FSD:

Mentorica UB (na učni bazi):

Učna baza:

Obseg opravljenih ur v neposrednem delu na praksi:

Mentorica UB	Do kdaj	Opomba
<p>Uvodno srečanje z mentorjem/ico UB</p> <p>Načrtovanje in spremljanje lastne prakse</p> <p>- dogovor o poteku mentorske podpore: kdaj, kje, kdo, v kakšni obliki bo potekala mentorska podpora, dosegljivost mentorja/ice</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>- načrt za doseganje ciljev učnih vsebin prakse:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Ob nastopu prakse</p> <p>Po nastopu prakse</p>	<p>Zapis v učno mapo</p> <p>Izpolnjena Priloga 1 v učno mapo</p>

<p>100 ur prostovoljnega dela študentke</p> <p>Vsebina prostovoljnega dela:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Zaključno srečanje z mentorjem/ico UB</p> <p>Oddaja povzetka poročila o praksi</p>	<p>Ob ponedeljkih ali sredah p dogovoru z UB</p> <p>Oktober - junij</p> <p>Pred zaključkom prakse</p> <p>Pred pristopom k izpitu</p>	<p>Datumi prisotnosti so razvidni iz dnevnikov prakse</p> <p>Izpolnjena Priloga 1 v učno mapo</p> <p>Zapis v učno mapo</p> <p>Povzetek poročila v učno mapo</p>
<p>Mentor/ica FSD</p>	<p>Kdaj</p>	<p>Kaj</p>
<p>Mentorska skupina na FSD</p> <p>Individualna srečanja z mentorico FSD</p> <p>Skupinska mentorska srečanja za metod individualnega načrtovanja udejanjanjem ciljev</p>	<p>Po urniku</p> <p>Po potrebi in dogovoru</p> <p>V aprilu in maju p vnaprejšnjem obvestilu</p>	<p>seznam prisotnosti na mentorsk skupinah</p> <p>beležka v dnevniku</p> <p>seznam prisotnosti na mentorsk skupinah</p>
<p>Učne vsebine v posameznih nalogah</p>	<p>Do kdaj</p>	<p>Kaj</p>
<p>Osebna izkaznica UB</p>	<p>Pred sklenitvijo dogovora o</p>	<p>Zapis v učno mapo</p>

	opravljaju prost. dela	Predstavitev v mentorski skupini
Dogovor o sodelovanju z uporabnikom	Ob nastopu prakse	Dogovor v učno mapo
3. Izvedba projekta	Praviloma maja - v tednu strnjene prakse	Projekt v učno mapo
Individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev	V drugem semestru po urniku	Predstavitve nalog na skupinskih mentorskih srečanjih Pisna naloga v učno mapo
Analiza implikacije zakonodaje v izbranem primeru	Po dogovoru z mentorjem/ico na FSD	Pisna naloga v učno mapo Predstavitev v mentorski skupini
Tri intervizijska srečanja s poročili	V aprilu in maju	Poročila o intervizijah v učno mapo
Dnevnik prakse	Redno, sprotno beleženje	Občasno pregleda mentorica na FSD Dnevnike v učno mapo
Poročilo o praksi	Do sredine junija oziroma do prvega izpitnega roka	Poročilo v učno mapo
Povzetek poročila o praksi za mentorico na UB	Do sredine junija oziroma do prvega izpitnega roka	Mentorici na UB

študent/ka: _____

datum: _____

mentor/ica UB:

_____